

۲۰۱۶/۰۶/۲۶

ولی احمد نوری

شخصیت شهیر افغان توریالی اعتمادی به جاودانگی پیوست

ماهه ماتم نشین در این سرای جسم و جان
زانکه مرگ دوست را با چشم حیران دیده ایم

در میان ما، انسان هایی هم هستند که با حضور ایشان فضای وسیعی از عواطف انسانی را مشبوع میکنند، با حضور ایشان ماحول دلپذیری از نیکویی های انسانی را بازتاب می دهند. آمد و بود ایشان هوا را معطر می گرداند، معطر از خوبی، از برازندگی، از خیر، از زیبایی و صفا، از خوب اندیشدن و خوب بودن و طبعی بودن و ده ها ارزش انسانی دیگر و از همه برجسته تر آنکه تمام این خصایل عالی بودن را به خاطر آدمی می آورد و انسان حضور واقعی این نیکویی ها را حس میکند و انسان را به انسان بودن معطوف می نماید.

یکی از این بزرگ مرد های سرشار از انسانیت، تور جان اعتمادی بود. او چنان بزرگ منش بود که دوستان صمیمی اش و نیز آنانی که از محبت های لبریز از طعم آدمیت او، بهره مند می شدند، با صمیمانه ترین نام او یعنی "تور جان اعتمادی" خطابش می کردند، نه اسم مکمل ایشان که «توریالی اعتمادی» بود. وی با اسم «تور جان اعتمادی» بسیار

بیشتر از نام بزرگ و کاملش، بی آرایش و خودمانی دریافت می شد. آنقدر مهربانی و برازندگی داشت که حرمت گزاری اش نیازی به القاب بزرگ نداشت.

آنقدر عالی بود که گاهی القاب در انعکاس برجستگی هایش کافی نبود و او برای همه مهربان بود، برای همه از خود بود و نه بیگانه.

وقتی چنین انسانی از میان ما می‌رود، غیابتش و نبودش نه برای از خودگی هایش بلکه به تمام آنانی که از مهربانی های او بهره مند شده بودند، درد و حزن عمیقی دست می دهد، آری تور جان اعتمادی از زمره چنین انسان ها بود. بیشتر از این ها تور جان اعتمادی وطن خواه بزرگی بود که قبل از داعیه وطن هیچ هدف دیگری را ارجحیت نمی داد. مرگ او همه را عزادار ساخته است، او دیگر در میان ما نیست، او میراث ارزشمند وطن خواهی، مهربان بودن، خوب بودن و با صفا بودن را به ما به جا گذاشته است.

فقط چهار، پنج روز قبل خبر درگذشت این شخصیت بزرگ فرهنگی و فرزند برومند افغانستان، را دریافت نمودم، حس دردناکی به من دست داد. یکی از فانوس های درخشان انسانیت مربوط به یک نسل و وطن به آرامی و سربلندی خاموش شد، روانش شاد و یادش گرمی باد.

مرگ صاحب‌دل جهانی را دلیل کلفت است شمع چون خاموش گردد داغ محفل میشود

اما این شمع درخشان کی بود:

توریالی اعتمادی دانشمند و صاحب نظر افغان، روز یکشنبه ۱۹ جون ۲۰۱۶ در ایالت کلیفورنیای امریکا، به سن (۹۲) سالگی به جاودانگی پیوست.

درخت دشمنی بر کن که رنج بشمار آرد
بسی گردش کند گردون بسی لیل و نهار آرد

نهال دوستی بنشان که کام دل به بار آرد
شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزگار ما

بیت های بالا را بار ها از زبانش شنیده ام. تنها چنین فکر نمی کردند، بلکه به آن باور داشتند و دوستی و مهربانی شان با از خود و بیگانه سرحدی نمی شناخت و مانند آفتاب عیان بود. هیچگاه نمی خواست بد کسی را بشنود و نه از کسب بد گویی کند. همیشه حقیقت می گفت و حقیقت می جست و از فتنه و دروغ نفرت داشت. وقتی این شعر را می خواند، اضافه میکرد که زنده یاد استاد بهاء الدین مجروح، هنگامی که با زمامداران پاکستانی ملاقات های رسمی می

داشت مفهوم این شعر را به زبان اکادمیک انگلیسی به ایشان بیان می کرد، که در بین هر کلمه آن عالمی از حقایق و گفتنی ها نهان بود.

همیشه از زادگاه و وطن عزیزش افغانستان حرف می زد و از مردم نازنین آن یاد می کرد این شعر آتی مرحوم محمود طرزی همیشه ورد زبانش بود می خواند: الحق با آن همه عشقی که به افغانستان داشت و آن همه خدماتی که به معارف و فرهنگ میهنش کرده بود، نامش در صفحات پر افتخار تاریخ میهن ما ماندگار و جاویدان خواهد ماند.

حیات را چه می کنم، وطن حیات من تویی برای هر سعادت، وطن برات من تویی

اگر تو رفتی از کفم، وطن ممت من تویی وطن تو کعبه منی، وطن صلوات من تویی

محبتت به جان من چو پود ها به تار ها

*** **

جناب داکتر "حمیدالله روغ" در صفحه فیس بوکش در مورد زنده یاد "تور جان اعتمادی" چنین می نویسد: «مرحوم توریالی اعتمادی، از دانشمندان بزرگ افغانستان و پروفیسور تاریخ، و یک دوره رئیس پوهنتون کابل بودند. ایشان یکی از مولفین کتاب معروف "تاریخ قدیم آسیای میانه" بودند که از جانب یونسکو در سال ۲۰۰۲ میلادی در شش جلد نشر یافته است. افغانستان یکی از بهترین فرزندان خود را به جایگاه ابدی شان مشایعت می کند.»

*** **

ولی احمد نوری و سائر کارمندان وبسایت آریانا افغانستان آنلاین مرگ مرحوم توریالی اعتمادی را که یک شخصیت ملی، با درد و وطن پرست واقعی بود یک ضایعه فرهنگی بزرگ برای افغانستان و جامعه افغانی دانسته، روح مرحومی را شاد خواسته، و یادش را جاویدان می خواهد و برای خانواده محترم و بزرگش و وابستگان و دوستداران مرحومی صبر جمیل استدعا می نمایند، خصوصاً به حامد جان اعتمادی، نظیفه جان اعتمادی، مریم جان اعتمادی، زهرا جان اعتمادی، میلان جان اعتمادی و عروس شان نبیله جان اعتمادی تسلیت عمیق خویش را تقدیم می نمایم.

